

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI ÜLEMNÕUKOGU JA VALITSUSE TEATAJA

9. detsember 1988

Nr. 50 (875)

23. aastakäik

SISUKORD

I

713. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus muudatustest ja täiendustest Eesti NSV seadustes «Eesti NSV Ülemnõukogu valimiste kohta» ja «Eesti NSV kohalike rahvasaadikute nõukogude valimiste kohta».

II

714. Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu määrus Tallinna Sõjaveteranide Meeskoori liikmete autasustamise kohta.
715. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus 1989. ja 1990. aasta riiklike tellimuste väljatöötamise korra kohta.
716. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus «Toodangu loetelu, mida ei tohi kasutada oma vajadusteks, realiseerida või vahetada NSV Liidu seaduse «Riikliku ettevõtte (koondise) kohta» paragrahvis 16 ettenähtud korras» osalise muutmise kohta.
717. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus Eesti NSV valitsuse otsuste kehtetuks tunnistamise kohta valuutaeraldiste ja mõnedes muudes välismaajandustegevuse küsimustes.
718. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus «Eesti NSV Teaduste Akadeemia põhikirja» kohta.
719. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus sm. L. Kasperri nimetamise kohta.
720. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus Eesti NSV valitsuse otsuste muutmise ja kehtetuks tunnistamise kohta transpordivahendimaksu küsimustes.
721. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus Eesti NSV Ministrite Nõukogu Presiidiumi koosseisu kohta.
722. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus sm. G. Urbi kohta.
723. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus Eesti NSV Ministrite Nõukogu 17. mai 1954. a. määruse nr. 228 kehtetuks tunnistamise kohta.

I

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

713 Muudatustest ja täiendustest Eesti NSV seadustes «Eesti NSV Ülemnõukogu valimiste kohta» ja «Eesti NSV kohalike rahvasaadikute nõukogude valimiste kohta»

Arvestades ettepanekutega valimiste praktika täiustamiseks Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

1. Muuta Eesti NSV seaduse «Eesti NSV Ülemnõukogu valimiste kohta» paragrahvi 53 3. lõiget ja Eesti NSV seaduse «Eesti NSV kohalike rahvasaadikute nõukogude valimiste kohta» paragrahvi 50 3. lõiget ning sõnastada need järgmiselt:

«Valituks loetakse saadikukandidaat, kes on valimistel saanud üle poole hääletamisest osa võtnud valijate häältest.»

2. Täiendada Eesti NSV seaduse «Eesti NSV Ülemnõukogu valimiste kohta» paragrahvi 56 4. lõikega ja Eesti NSV seaduse «Eesti NSV kohalike rahvasaadikute nõukogude valimiste kohta» paragrahvi 53 4. lõikega järgmises sõnastuses:

«Kordusvalimistel loetakse valituks saadikukandidaat, kes on saanud kõige rohkem hääli hääletamisest osa võtnud valijate häältest, võrreldes teistele kandidaatidele antud häältega.»

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees **A. RÜÜTEL**

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär **V. VAHT**

Tallinn, 25. oktoobril 1988.

II

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU
JA EESTI NSV AMETIÜHINGUTE NÕUKOGU MÄÄRUS**714** Tallinna Sõjaveteranide Meeskoori liikmete autasustamise kohta

Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu määravad:

Aktiivse osalemise eest koorilaulu viljelemises ja seoses koori 10. aastapäevaga autasustada Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu aukirjaga järgmisi Tallinna Sõjaveteranide Meeskoori liikmeid:

Kailvee, Enn Jaani p. — solist, Eesti NSV teeneline kultuuritegelane.
Vahter, Artur Mihkli p. — dirigent, Eesti NSV teeneline kunstitegelane.

Verlin, Lembit-Aleksander Aleksandri p. — peadirigent, Eesti NSV rahvakunstnik.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu
esimees

I. TOOME

Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu
esimees

M. PEDAK

Tallinn, 28. novembril 1988. Nr. 566.

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS

715 1989. ja 1990. aasta riiklike tellimuste väljatöötamise korra kohta

NLKP XIX üleliidulisel konverentsil vastuvõetud nende otsuste realiseerimine, mis käsitlevad uutmise süvendamist, radikaalse majandusreformi järjekindlat elluviimist, suuna võtmist ühiskonna elu kõigi külgede demokraatiseerimisele, samuti NSV Liidu seaduste «Riikliku ettevõtte (koondise) kohta» ja «Kooperatsiooni kohta NSV Liidus» sätete realiseerimine tingib vajaduse kehtestada riiklike tellimuste kui majanduse juhtimise ning täieliku isemajandamise ja enesefinantseerimise põhimõttel ettevõtete tegevuse korraldamise uue süsteemi ühe tähtsama elemendi väljatöötamise täpne kord.

Riiklik tellimus väljendab riigi poolt ettevõtetele, koondistele ja organisatsioonidele esitatavaid nõudeid toodangu hankimise (tööde tegemise, teenuste osutamise) suhtes, et rahuldada esmatähtsaid ühiskondlikke vajadusi. Tihedas seoses teiste planeerimise lähteandmetega, esmajoones valmistatava toodangu (tehtavate tööde, osutatavate teenuste) mahu kontrollarvudega, peab riiklik tellimus tagama ettevõtete laialdase iseseisvuse, esmajoones rahvamajandusliku lähenemise majandusliku ja sotsiaalse arengu ülesannete lahendamisele, teaduse ja tehnika progressi kiirendamise põhimõtteliste suundade realiseerimise, ühiskondliku tootmise struktuuri ümberkorraldamise ja rahvamajanduse tasakaalustatuse.

Neid seisukohti ei realiseeritud vajalikul määral Eesti NSV majandusliku ja sotsiaalse arengu 1988. aasta riikliku plaani ja riikliku tellimuse väljatöötamisel. Ettevõtetele riiklikke tellimusi kehtestades ei loobunud Eesti NSV ministriumid, riiklikud komiteed ja keskasutused juhtimise käsu- ja administratiivsetest meetoditest, laiendasid põhjendamatult riikliku tellimuse koostist ja mahtu ning kitsendasid seega ettevõtete õigusi.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu märgib, et nimetatud puuduste tõttu esines vabariigis NSV Liidu seaduse «Riikliku ettevõtte (koondise) kohta» sätete kõige tõsisemat rikkumist 1988. aasta riikliku tellimuse väljatöötamisel liidulise alluvusega ettevõtetele, samuti Eesti NSV liidulis-vabariiklikele ministriumidele, riiklikele komiteedele ja keskasutustele alluvatele ettevõtetele.

Riiklike tellimuste väljatöötamisel, teatavakstegemisel ja täitmisel tehtava töö põhjalikuks parandamiseks ning vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 25. juuli 1988. a. määrusele nr. 889 Eesti NSV Ministrite määrab:

1. ENSV Plaanikomiteel, ENSV Varustuskomiteel ning Eesti NSV ministriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel muuta riiklike tellimuste koostise ja mahu kindlaksmääramisel tehtava plaanilise töö korda, korraldust ja metodoloogiat, pidades seda tööd majanduse juhtimise uues süsteemis peituvate põhimõtete ja meetodite majanduspraktikas realiseerimise üheks tähtsamaks tingimuseks. Tagada selles töös:

riiklike tellimuste tihe seos planeerimise lähteandmete kogu süsteemiga ja esmajoones valmistatava toodangu (tehtavate tööde, osutatavate teenuste) mahu kontrollarvudega;

riiklike tellimuste osatähtsuse vähenemine toodangu valmistamise (tööde tegemise, teenuste osutamise) üldmahus ja sellel alusel ettevõtete iseseisvuse laiendamine tootmisprogrammi koostamisel;

konkursi põhimõtete kasutamine riiklike tellimuste jaotamisel, et neid saaksid ettevõtted, kus tellimuste täitmise tingimused on soodsamad nii rahvamajanduse kui ka konkreetsete tarbijate huvide seisukohast;

majandushoobade ja -stiimulite aktiivne kasutamine suurendamiseks töökollektiivide materiaalsel huvi riiklike tellimuste saamise vastu ja ettevõtete vastutust riiklike tellimuste õigeaegse ja kvaliteetse täitmise eest ning majanduse juhtorganite vastutust nende tellimuste põhjendatud jaotamise eest.

2. Vabariikliku majanduse ettevõtetele plaaniperioodiks antava riikliku tellimuse koostise kinnitab ENSV Plaanikomitee ja ENSV Varustuskomitee esildisel Eesti NSV Ministrite Nõukogu, arvestades Eesti NSV ministeeriumide, riiklike komiteede ja keskasutuste ning linnade ja rajoonide täitevkomiteede ettepanekuid.

3. ENSV Plaanikomiteel tagada Eesti NSV majandusliku ja sotsiaalse arengu 1989. ja 1990. aasta riiklike plaanide projektide ettevalmistamisel neis Eesti NSV ministeeriumidele, riiklikele komiteedele ja keskasutustele, linnade ja rajoonide täitevkomiteedele kehtestatavate riiklike tellimuste range vastavus põhimõtetele, mis on ette nähtud käesolevas määruses ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 25. juuli 1988. a. määrusega nr. 889 kinnitatud «1989. ja 1990. aasta riiklike tellimuste väljatöötamise korra ajutises määrustikus». Tõhusalt kontrollida riiklike tellimuste jaotamist ja karmilt tõkestada katseid laiendada riiklike tellimuste koostist ja suurendada nende mahtu.

4. ENSV Plaanikomiteel, ENSV Varustuskomiteel, ENSV Agrotööstuskomiteel ja ENSV Ehituskomiteel reguleerimaks aastail 1989—1990 tootmise ja ehituse, samuti sotsiaalsfääri tarbijate materiaal-tehnilist varustamist toodanguga, mida ei ole võetud riiklikku tellimusse, määrata kindlaks vabariigi tasandil teatavakstehtavate tarbimislimiitide koostis toodangu osas, mida ei jaotata NSVL Plaanikomitee ja NSVL Varustuskomitee poolt kehtestatavate tarbimislimiitide järgi.

5. Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel tagada:

riiklike tellimuste õigeaegne jaotamine, kasutades seejuures laialdalt konkursi põhimõtteid ning majandushoobasid ja -stiimuleid;

eriharusisese kasutusala toodangu valmistamise ja selle järele oleva vajaduse tasakaalustamine ning ettevõtete vaheliste stabiilsete majandussidemete korraldamine ministeeriumisisese koopereerumise raames. Aidata kaasa ettevõtete vahel kujunenud majandussidemete säilimisele ning nende edasisele tugevnemisele ja täiustumisele;

ettevõtetele toodangu tarbimise limiitide teatavakstegemine ning nende küsimuste õigeaegne lahendamine, mis kerkivad üles seoses riiklikku tellimusse mitteamvatud toodangu järele oleva vajaduse materiaal-tehnilise kindlustamisega.

6. Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel tagada ettevõtetele lepingute sõlmimine toodangu hankimiseks riiklike tellimuste, tarbimisliimitide, samuti tarbijate ja materiaal-tehnilise varustamise organite otsetellimuste alusel, pidades silmas viia see töö lõpule hiljemalt planeeritavale eelneva aasta 15. oktoobriks.

7. Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel ning linnade ja rajoonide täitevkomiteedel võtta teadmiseks ja juhendamiseks, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu 25. juuli 1988. a. määrusega nr. 889:

1) kinnitati juurdelisatud «1989. ja 1990. aasta riiklike tellimuste väljatöötamise korra ajutine määrustik»;

2) tehti NSVL Rahandusministeeriumile ülesandeks töötada välja ja kinnitada 2 nädala jooksul koos NSVL Plaanikomiteega riiklikke tellimusi täitvate töötlevate tööstusharude ettevõtete ja ehitusorganisatsioonide stimuleerimise kord ja ergutustasu suuruse kindlaksmääramise skaala;

3) tehti Juhtimise, Planeerimise ja Majandusmehhanismi Täiustamise Komisjonile huvitatud ministeeriumide ja keskasutuste osavõtul ülesandeks:

tagada, et ühe kuu jooksul täpsustataks normatiivakte, sealhulgas akte, mis määravad kindlaks kasumi jaotamise, majandusliku stimuleerimise fondide moodustamise ja lepingukohustuste täitmise hindamise korra, juhindudes seejuures nimetatud määrusest;

koostada «1991.—1995. aasta riiklike tellimuste väljatöötamise määrustiku» projekt, arvestades omandatud kogemusi ja majanduse juhtimise terviksisüsteemi kõigi elementide jõustumist alates kolmeteistkümnendast viisaastakust ning esitada see NSV Liidu Ministrite Nõukogule hiljemalt 1. oktoobriks 1989. a.;

4) tehti NSV Liidu Ministrite Nõukogu alatistele organitele, NSVL Plaanikomiteele, NSVL Varustuskomiteele, NSV Liidu ministeeriumidele ja keskasutustele ning liiduvabariikide ministrite nõukogudele ülesandeks juhinduda üksikute rahvamajanduskomplekside, eriharude ja riigi piirkondade arengut määravate NSV Liidu valitsuse määruste projektide ettevalmistamisel rangelt nimetatud määrusest ja lähtuda sellest, et määruseprojektides võib NSV Liidu ministeeriumidele ja keskasutustele, liiduvabariikide ministrite nõukogudele ja harukondadevahelistele riiklikele koondistele ette näha ainult riiklikesse tellimustesse võetud toodangu valmistamise (tööde tegemise, teenuste osutamise) ja hankimise kohustuslikud ülesanded. Muu toodangu valmistamise ja hankimise ülesandeid võib nimetatud määrusteprojektides ette näha erandjuhtudel ning üksnes kooskõlastatult seda toodangut valmistavate ettevõtete või materiaal-tehnilise varustamise organitega.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimees B. SAUL

Eesti NSV Ministrite Nõukogu asjadevalitseja E. MATT

Kinnitatud

NSV Liidu Ministrite Nõukogu
25. juuli 1988. a. määrusega nr. 889

1989. ja 1990. aasta riiklike tellimuste väljatöötamise korra ajutine määrustik

Käesolev määrustik on välja töötatud vastavalt NSV Liidu seadustele «Riikliku ettevõtte (koondise) kohta» ja «Kooperatsiooni kohta NSV Liidus» ning NLKP Keskkomitee 1987. a. juunipleenumil ja NLKP XIX üleliidulise konverentsi otsustega kinnitatud «Majanduse juhtimise põhjaliku ümberkorraldamise põhisätetele». Selles on arvesse võetud ettevõtete (koondiste) tööpraktika 1988. aastal ning uue majandusmehhanismi kujunemise ja funktsioneerimise erijooned 1989. ja 1990. aastal.

Selles ajavahemikus töötatakse välja ja täidetakse riiklikke tellimusi juhtimise demokratiseerimise, ettevõtete (koondiste) vaheliste lepingusuhete arendamise, kehtiva viie aasta plaani, tootmisvahendite hulgikaubanduse ulatuse järkjärgulise laiendamise, hinnakujunduse ning rahandus- ja krediitmehhanismi ümberkorraldamise, harukondliku ja territoriaaljuhtimise organisatsiooniliste struktuuride täiustamise ning tervikliku juhtimissüsteemi muude elementide arendamise tingimustes. Nimetatud asjaolud tingivad vajaduse töötada välja käesoleva viisaastaku lõpuaastate riiklike tellimuste koostamise kord ning seetõttu on käesolev määrustik ajutise iseloomuga.

I. Riiklikud tellimused planeerimise ja majanduse juhtimise süsteemis

Riiklikud tellimused on majanduse juhtimise uue süsteemi ning ettevõtetes, koondistes ja organisatsioonides* tegevuse korraldamise üks põhilisi vahendeid täieliku isemajandamise ja enesefinantseerimise tingimustes. Need tellimused on planeerimise lähteandmete süsteemi orgaaniline osa.

Kontrollarvude, riiklike tellimuste, pikaajaliste majandusnormatiivide ja limitide tihe vastastikune seos peab tagama majanduse juhtimise tsentraliseeritud aluste ratsionaalse ühitamise ettevõtete majandusliku iseseisvuse laiendamisega, majanduse arengu uue kvaliteedi kujundamise, progressiivsed struktuurinihked ühiskondlikus tootmises ja rahvamajanduse tasakaalustatud arengu.

Käesolev määrustik hõlmab majandusliku ja sotsiaalse arengu plaanide koostamise küsimusi ainult riiklike tellimuste kehtestamise osas nende vastastikususes seoses valmistatava toodangu (tehtavate tööde, osutatavate teenuste) mahu kontrollarvudega.

Kontrollarvud, eelkõige aga valmistatava toodangu (tehtavate tööde, osutatavate teenuste) näitaja, mis lepingute sõlmimisel väljendub maksumuses, kajastavad rahvamajanduse ja elanikkonna üldvajadusi, need ei ole direktiivid, vaid ettevõtetele teatatavad orientiirid, mille saavutamine peab tagama kogu majanduse tasakaalustatud arengu. Et luua ettevõtetele võimalusi täpsemalt orienteeruda ühiskondlike vajaduste ja elanike nõudluse struktuuri muutustes, tuuakse toodangu (tööde, teenuste) kogumahu

* Edaspidi «ettevõtted».

eraldi välja tähtsamate toodanguliikide väljalaske mahud agregeeritud tootegruppide lõikes rahalises või naturaälväljenduses, et kasutada neid plaaniprojektide koostamise ja majanduslepingute sõlmimise arvestustes.

Riiklikud tellimused väljendavad riigi nõudmisi ettevõtete poolt toodangu hankimiseks (tööde tegemiseks, teenuste osutamiseks), et rahuldada ühiskonna esmajärgulisi vajadusi ning tagada teaduse ja tehnika progressi kiirendamine ja majanduse struktuuri ümberkorraldamine. Need hõlmavad üldjuhul osa ettevõtete tootmisprogrammist.

Riiklikud tellimused kehtestatakse:

mõnede tooteliikide hankimiseks, mis on vajalikud eelkõige üldriiklike ja sotsiaalsete ülesannete lahendamiseks, teaduslik-tehniliste programmide täitmiseks, riigi kaitsevõime tugevdamiseks ja majandusliku sõltumatuse tagamiseks;

ühiskondlikku tootmist revolutsioneerivate tähtsate teadusuuringute ja tööde tegemiseks;

põllumajandussaaduste hankimiseks;

tähtsate tootmisvõimsuste ja sotsiaalsfääri objektide käikuandmiseks riiklike tsentraliseeritud kapitaalmahutustega. Üksikjuhtudel võidakse ettevõtete, kohalike rahvasaadikute nõukogude ning harukondadevaheliste riiklike koondiste, ministeeriumide ja keskasutuste ettepanekul kehtestada riiklike tellimusi nende omavahendite ja muude finantseerimisallikatega ehitatavate tähtsate tootmisvõimsuste ning sotsiaal- ja kultuuri-sfääri objektide käikuandmiseks.

Orienteerudes kontrollarvudele ja juhindudes riiklikest tellimustest, kujundavad ettevõtted tootmisprogrammi iseseisvalt ja võtavad vastu otsuseid võimsuste täielikumaks kasutamiseks, heade lõpptulemuste saavutamiseks ja isemajandamistulu saamiseks, mis vastavalt NSV Liidu seadusele «Riikliku ettevõtte (koondise) kohta» on töökollektiivide tootmisalase ja sotsiaalse arengu allikas.

Riiklikud tellimused kehtestatakse NSV Liidu majandusliku ja sotsiaalse arengu riiklikus plaanis ning need teatab NSVL Plaanikomitee NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutuste, liiduvabariikide ministrite nõukogude ning harukondadevaheliste riiklike koondiste kaudu ettevõtetele käesolevas määrustikus ettenähtud korras. Need tellimused on kohustuslikud ettevõtete plaanidesse võtmiseks.

Toodangu hankimise (tööde tegemise, teenuste osutamise) ning tootmisvõimsuste ja sotsiaalsfääri objektide käikuandmise riiklike tellimusi võidakse jaotada ka konkursi alusel. Ministeeriumid ja keskasutused kehtestavad toodangu (tööde, teenuste) loetelu, näidates ära selle valmistamise põhinõuded, töötavad välja konkursi tingimused ning määravad kindlaks selle korraldamise aja, organiseerivad koos NSVL Varustuskomitee territoriaalorganitega ettevõtete (olenemata nende ametkondlikust alluvusest) varustamist vajaliku informatsiooniga. Konkursis osalemiseks teatavad ettevõtted oma ettepanekud toodangu valmistamise ja hankimise (tööde tegemise, teenuste osutamise) mahtude, selle tehnilis-majanduslike parameetrite (toodangu tehnilise taseme ja looduskaitse tagamise näitajad, tootlus, hind jne.) ning tellimuste täitmise tähtaegade kohta. Ministeeriu-

mid ja keskasutused vaatavad need ettepanekud läbi ja võtavad vastu otsused riiklike tellimuste andmise kohta nendele ettevõtetele, kus tingimused nende täitmiseks on nii rahvamajanduse huvide kui ka konkreetsete tarbijate huvide seisukohalt soodsamad.

Harukondadevahelise iseloomuga toodangu hankimise riiklike tellimuste konkursi alusel jaotamise küsimusi otsustavad NSV Liidu Ministrite Nõukogu alatised organid, NSVL Agrotööstuskomitee ja NSVL Ehituskomitee.

Riiklike tellimuste täitmisest, sealhulgas ka konkursi korras, võivad vabatahtlikel alustel osa võtta ka kooperatiivsed ettevõtted.

II. Riiklike tellimuste väljatöötamise põhiprintsiibid

Riiklike tellimuste väljatöötamine algab nende koostise kindlaksmääramisest, s. t. tähtsamate riiklike ülesannete lahendamiseks, rahvamajandusharudes teaduse ja tehnika progressi kiirendamiseks, majanduse struktuuri ümberkorraldamiseks ning sotsiaalpoliitika peaesmärkide saavutamiseks vajalike toodanguliikide (tööde, teenuste) loetelu koostamisest.

Riiklike tellimuste koostise kujundab plaaniperioodiks NSVL Plaanikomitee koos NSVL Varustuskomiteega, arvestades NSV Liidu ministriuriumide ja keskasutuste, liiduvabariikide ministrite nõukogude ning harukondadevaheliste riiklike koondiste ettepanekute läbivaatamise tulemusi, ja kinnitab NSVL Plaanikomitee.

1990. aasta riiklike tellimuste koostis tehakse NSV Liidu ministriuriumidele ja keskasutustele, liiduvabariikide ministrite nõukogudele ja harukondadevahelistele riiklikele koondistele teatavaks 1. märtsiks 1989. a.

Riiklike tellimuste hulka võetud toodangu (tööde, teenuste) konkreetse mahu määrab kindlaks NSVL Plaanikomitee, NSVL Varustuskomitee poolt jaotatava toodangu konkreetse mahu aga NSVL Plaanikomitee koos NSVL Varustuskomiteega. Seda tööd tehakse rahvamajanduse ja elanike vajaduste kindlaksmääramise alusel, võttes arvesse NSV Liidu ministriuriumide ja keskasutuste, liiduvabariikide ministrite nõukogude, juhtivate tootmis- ja teadustootmiskoondiste ning harukondadevaheliste teaduslik-tehniliste komplekside ettepanekuid, samuti lähtudes riiklike teaduslik-tehniliste programmide ülesannetest ja VMN-i liikmesriikide teaduse ja tehnika progressi kompleksprogrammist. See töö rajaneb tootmise arvel-dusbilansside ja materiaal-tehniliste ressursside jaotamise süsteemil ning toodangu tarbijate ja tootjate aktiivsel koostööl.

Toodangu hankimise (tööde tegemise, teenuste osutamise) riiklikud tellimused peavad tagama:

majanduse sotsiaalse ümberorienteerimise, elanike ostuvõimelise nõudluse rahuldamise põhiliste kaupade ja teenuste osas, arvestades elanike erinevate vanusegruppide vajadusi;

teaduse ja tehnika tähtsate saavutuste ulatusliku juurutamise rahvamajandusse, progressiivsed struktuurinihked tootmis- ja sotsiaalsfääri eriharudes;

majanduse kõigi sektorite stabiilseks tööks vajalike tähtsamate kütuse- ja toormeressursside hanked;

valitsustevaheliste, eelmajoones VMN-i liikmesriikidega sõlmitud kaubahankekokkulepete täitmise;

riigi kaitsevõime ja majandusliku sõltumatuse tugevdamise;

NSV Liidu Ministrite Nõukogu materiaalsete reservide moodustamise.

Riiklike tellimuste hulka ei kuulu:

tootmistehnilise otstarbega seeria- ja masstoodang;

ministeeriumisiseselt tarbitav, samuti ühes rahvamajanduskompleksis kasutatav toodang;

ettevõtete endi tehnoloogilisteks vajadusteks minev toodang;

kiitsa eriotstarbega toodang, mida valmistab põhiliselt üks tootja ja kasutab piiratud arv ettevõtteid;

NSV Liidu ja VMN-i teiste liikmesriikide ühissetvõtete, samuti NSV Liidu ettevõtete ning kapitalistlike ja arengumaade firmade ühissetvõtete toodang.

Riiklikud tellimused määratakse kindlaks toodangut valmistava eriharu spetsiifikat ja toodangu rahvamajanduslikku tähtsust arvestades ning võidakse kehtestada nii eri toodanguliikide valmistamise (tööde tegemise, teenuste osutamise) ja hangete mahu kui ka konkreetse nomenklatuuri osas.

Riiklike tellimusi, kus on ette nähtud valmistatava toodangu ja selle hankimise maht, kehtestatakse üldjuhul ettevõtetele, kes kaevandavad ja toodavad kogu majanduse stabiilseks arenguks eriti tähtsat kütust, tooret ja materjale.

Arvestades 1989. ja 1990. aastal elanike kasvavate rahaliste tulude ja tarbekaupade tootmise ning teenuste osutamise mahtude tasakaalustamise probleemi teravust, kehtestatakse kõigi rahvamajandusharude ettevõtetele (välja arvatud NSVL Kergetööstusministeeriumi süsteemi ettevõtted) riiklikud tellimused toidukaupade ning muude tarbekaupade (mittetoidukaupade) tootmise ja elanikele tasuliste teenuste osutamise kogu mahu kohta jaehindades.

Suurel arvul mitmesuguseid tooteliike valmistavate tööstusharude ettevõtetele kehtestatakse tähtsamate toodanguliikide hankimise riiklikud tellimused grupi- või konkreetse nomenklatuuri alusel.

Riiklike tellimuste grupisest nomenklatuuri kujundavad ettevõtted iseseisvalt tarbijate ja materiaal-tehnilise varustamise organite ettepanekute alusel. Hankijal ei ole õigust keelduda riiklike tellimuste grupinomenklatuuri kuuluvate konkreetsete toodete hankimise lepingu sõlmimisest tarbijaga, kui nende toodete valmistamine vastab hankija profiilile.

NSVL Plaanikomitee töötab NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutuste, liiduvabariikide ministrite nõukogude ning harukondadevaheliste riiklike koondiste poolt eelseisvaks aastaks ettevalmistatud eriharu- ja territoriaalplaanide projektide üldistuse ja analüüsi alusel välja NSV Liidu majandusliku ja sotsiaalse arengu riikliku plaani projekti ja teatab neile hiljemalt planeeritavale eelneva aasta 10. augustiks riiklikud tellimused, valmistatava toodangu (tehtavate tööde, osutatavate teenuste) ma-

hud rahalises väljenduses ja muud näitajad vastavalt NSV Liidu seadusele «Riikliku ettevõtte (koondise) kohta». Seejuures kasutatakse konkreetsete toodanguliikide valmistamise mahtusid rahalises ja naturaalväljenduses, mida ettevõtte on neile teatavakstehtud kontrollarvude alusel võtnud oma plaanidesse, edaspidi ainult majanduslepingute sõlmimiseks ning riiklikku plaani mittekuuluvate materiaalsete arveldusbilansside ja jaotusplaanide väljatöötamise baasina.

Tsentraliseeritult jaotatavate materiaal-tehniliste ressursside limiite teatavad NSVL Plaanikomitee ja NSVL Varustuskomitee NSV Liidu ministereeriumidele ja keskasutustele, liiduvabariikide ministrite nõukogudele ning harukondadevahelistele riiklikele koondistele hiljemalt planeeritava eelneva aasta 20. augustiks.

Ministereeriumid, keskasutused ja harukondadevahelised riiklikud koondised teatavad NSV Liidu majandusliku ja sotsiaalse arengu riikliku plaani projektis arvessevõetud riiklikud tellimused, valmistatava toodangu (tehtavate tööde, osutatavate teenuste) mahud ja nimetatud limiidid hiljemalt planeeritavale eelneva aasta 1. septembriks alluvatele ettevõtetele, et nad viiksid lõpule hankelepingute sõlmimise ja tootmise ettevalmistamise.

NSV Liidu ministereeriumidel ja keskasutustel ning harukondadevahelistel riiklikel koondistel ei ole õigust täiendavalt võtta riiklikesse tellimustesse toodangut (töid, teenuseid), laiendada NSVL Plaanikomitee poolt kinnitatud riiklike tellimuste koostist ega suurendada nende mahtu.

Tingimustes, kus riiklike tellimuste osatähtsus väheneb ja ettevõtete iseseisvus tootmisprogrammi koostamisel suureneb, muutuvad oluliselt ka ettevõtete ja juhtimisorganite töömeetodid rahvamajanduse ladusal materiaal-tehnilisel varustamisel.

Üha suuremat osa hakkab ettevõtete materiaal-tehnilises varustamises etendama tootmisvahendite hulgikaubandus. Seda arendavad NSVL Varustuskomitee, samuti NSVL Agrotööstuskomitee, NSV Liidu ministereeriumid ja keskasutused ning ettevõtted. Ettevõtted soetavad toodangut hulgikaubanduse korras limiitideta ja fondideta. NSVL Varustuskomitee ja teised hulgikaubandusega tegelevad organisatsioonid määravad kindlaks nimetatud korras realiseeritava tootmistehnilise otstarbega toodangu loetelu ning informeerivad sellest NSV Liidu ministereeriume ja keskasutusi, liiduvabariikide ministrite nõukogusid ja ettevõtteid.

Riiklike tellimuste põhjal valmistatavat toodangut jaotavad tsentraliseeritult NSVL Plaanikomitee ja NSVL Varustuskomitee.

Võttes arvesse, et riiklikud tellimused ei hõlma paljusid harukondadevahelise kasutusalaga rahvamajanduse tasakaalustatud arengule olulise tähtsusega tooteliike, reguleeritakse nende tarbimist hulgikaubanduse kujunemise ajal tarbimislimiitide abil, mis määratakse kindlaks ettevõtete poolt endale võetud toodangumahtude alusel, lähtudes neile arvestusorientiirina teatavakstehtud kontrollarvudest. Tarbimislimiite kujundatakse rahvamajanduslikuks tasakaalustamiseks ja ekspordiks eriti tähtsa toodangu osas, arvestades hankija- ja tarbijaetevõtete ettepanekuid, ning NSVL Plaanikomitee ja NSVL Varustuskomitee teevad need limiidid tea-

tavaks NSV Liidu ministeeriumidele ja keskasutustele, liiduvabariikide ministrite nõukogudele, harukondadevahelistele riiklikele koondistele ning NSVL Varustuskomitee territoriaalorganitele. Nimetatud limiite teevad ettevõtetele teatavaks vastavad ministeeriumid, keskasutused ja harukondadevahelised riiklikud koondised ning need on toodangu valmistajate ja tarbijate vaheliste majanduslepingute sõlmimise aluseks.

Materiaal-tehnilist varustamist toodanguga, mida ei võeta riiklikesse tellimustesse ega jaotata tarbimislimiitide alusel, samuti hulgikaubanduse korras varustusorganisatsioonide kaudu realiseerimiseks üleandmata toodanguga teostavad ettevõtted iseseisvalt limiidivabade otsetellimuste korras majanduslepingute alusel. Seejuures säilitavad ettevõtted üldjuhul väljakujunenud majandussidemed, tugevdavad ja täiustavad neid ning väldivad nende põhjendamatu ühepoolset katkestamist.

Küsimusi, mis kerkivad rahvamajanduse materiaaltehnilise varustamise reguleerimise, riiklikesse tellimustesse mittevõetava, samuti tarbimislimiitide järgi mittejaotatava toodangu valmistamise ja selle toodangu järele oleva vajaduse tasakaalustamise käigus, vaatavad läbi ja otsustavad:

ministeeriumisisese kasutusala toodangu osas — vastavad ministeeriumid ja keskasutused;

rahvamajanduskompleksides valmistatava ja kasutatava toodangu osas — NSVL Plaanikomitee, NSVL Varustuskomitee ja NSVL Riikliku Teadus- ja Tehnikakomitee vastavad kompleksid, NSV Liidu Ministrite Nõukogu alatised organid, NSVL Ehituskomitee ja NSVL Agrotööstuskomitee;

kompleksidevahelise kasutusala toodangu osas — NSV Liidu vastavad ministeeriumid ja keskasutused, liiduvabariikide ministrite nõukogud ning NSV Liidu Ministrite Nõukogu alatised organid koos NSVL Plaanikomitee ja NSVL Varustuskomiteega.

III. Riiklike tellimuste rahvamajanduskompleksides väljatöötamise iseärasused

Riiklike tellimusi töötatakse välja tihedas seoses kontrollarvudega, mis kajastavad valmistatava toodangu (tehtavate tööde, osutatavate teenuste) mahtusid rahalises ja naturaälväljenduses.

Riiklikesse tellimustesse võetava toodangu (tööde, teenuste) hangete konkreetne suurus ja selle toodangu osatähtsus valmistatava toodangu (tehtavate tööde, osutatavate teenuste) mahus määratakse kindlaks NSV Liidu majandusliku ja sotsiaalse arengu vastava aasta riikliku plaani projekti ettevalmistamisel, arvestades toodangu tähtsust ühiskondlikus tarbimises, turu küllastatuse määra ja tootmisvahendite hulgikaubanduse arengu taset. Seejuures ei lubata riikliku tellimuse põhjendamatu laiendamist ja ettevõtete iseseisvuse piiramist tootmisprogrammi planeerimisel.

Masinatööstuskompleksi ettevõtetele antavas riiklikus tellimuses nähakse ette selliste tähtsamate progressiivsete masinate, seadmete, aparatuuride, automatiseerimisvahendite ja arvutite hankimine, mis on ette näh-

tud teaduse ja tehnika progressi kiirendamiseks rahvamajanduses ning põhimõtteliselt uue, maailmatasemele vastava tehnika ja tehnoloogiliste protsesside evitamiseks.

Masinatööstusettevõtetele antava riikliku tellimuse koostisse kuulub ka riiklikus tellimuses ettenähtud tähtsamate tootmisvõimsuste rajamiseks ja ekspordikohustuste täitmiseks vajalike põhiliste tehnologiaseadmete hankimine. Mõnede individuaalteostuses seadmete osas, mille tootmis- tsükkel on üle 12 kuu, kehtestatakse riiklik tellimus kaheks aastaks.

Metallurgiakompleksis kehtestatakse riiklik tellimus NSVL Musta Metallurgia Ministeeriumile ja NSVL Värvilise Metallurgia Ministeeriumile ainult sellise toodangu osas, mis on nende ministeeriumide lõpptoodang, s. t. harukonnasisest tehnoloogilist tarbimist arvestamata.

NSVL Musta Metallurgia Ministeeriumi ettevõtetele antakse riiklik tellimus väljapoole ministeeriumi süsteemi hangitava valmisvaltsmetalli ja metalltoodete üldmahu osas. Selles tellimuses tuuakse eraldi välja tähtsamate toodanguliikide nomenklatuurne riiklik tellimus. Hangitava metalltoodangu muu nomenklatuur kooskõlastatakse tarbijatega neile eraldatud tarbimislimiitide piires.

NSVL Värvilise Metallurgia Ministeeriumi ettevõtetele kehtestatakse riiklik tellimus väljapoole ministeeriumi süsteemi värviliste metallide ja nendest valmistatud toodete hankimiseks täismahus, selles tuuakse eraldi välja tähtsamate toodanguliikide nomenklatuurne tellimus. Toodangu muu osa suhtes kehtib kord, mis on analoogiline musta metallurgia ettevõtetele kehtestatud korraga.

Puidukeemiakompleksis kuuluvad ettevõtetele antava riikliku tellimuse koostisse tähtsamad toodanguliigid, mis loovad tingimused konstruktsioonimaterjalide tarbimise struktuuri põhjalikuks täiustamiseks kõigis rahvamajandusharudes ning intensiivtehnoloogiate rakendamiseks põllumajanduses. Eri ravimiliikide, heledate naftasaaduste, erikeemiatoodangu, samuti ajalehtede väljaandmiseks ettenähtud paberi riiklik tellimus kehtestatakse hangete kogumahu osas.

Kütuse- ja energeetikakompleksis nähakse riiklikus tellimuses ette nafta, gaasikondensaadi ja maagaasi tootmise ning söe kaevandamise mahud.

Naftatootmisettevõtetele kehtestatakse riiklik tellimus nafta ja gaasikondensaadi tootmise kogumahu kohta.

Gaasitootmisettevõtetele kehtestatakse gaasi tootmise riiklik tellimus, arvestades võimalust, et ettevõtted võivad iseseisvalt planeerida ja realiseerida 10 protsenti väljapoole ministeeriumi hangitava gaasi mahust.

Söetööstuses määrab riiklik tellimus elanikele turufondi hangitava, koksistamiseks, riiklike reservide moodustamiseks ja ekspordiks ettenähtud söe mahu.

Geoloogilisi uuringuid tegevatele ettevõtetele määratakse riiklikus tellimuses kindlaks tähtsamate maardeliikide uuritud varude juurdekasv.

Agrotööstuskompleksis töötatakse riiklik tellimus välja vastavalt NSV Liidu seadusele «Kooperatsiooni kohta NSV Liidus» ning kolhoosides ja sovhoosides toimiva uue majandusmehhanismi iseärasuste kohaselt, samuti põllumajandusliku tootmise ja töötlevate tööstusharude süvenevat integratsiooni arvestades.

Põllumajandussaaduste riiklik tellimus hõlmab teravilja (tuues eraldi välja põhikultuurid), villa, puuvilla (ümberarvestatult puuvillakiuks), lina (ümberarvestatult linakiuks), karusnaha ja karusnahatoorme riigile hankimise ning see tehakse teatavaks liiduvabariikide ministrite nõukogudele ja NSVL Agrotööstuskomiteele.

Liiduvabariikide ministrite nõukogud ja NSVL Agrotööstuskomitee tagavad põllumajandussaaduste hankimise riikliku tellimuse teatavaks-tegemise agrokombinaatidele, agrofirmaadele ning muudele agrotööstusüksustele ja rajoonide agrotööstuskoondistele (oblastilise jaotusega vabariikides autonoomsete vabariikide ministrite nõukogude ning kraide ja oblastite rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteede kaudu). Lähtudes neile teatavakstehtud tellimusest, korraldavad agrokombinaadid, agrofirmitad ning muud agrotööstusüksused ja rajoonide agrotööstuskoondised toodangu hankimise lepingute sõlmimist kolhooside, sovhooside ja teiste põllumajandusettevõtete poolt.

Agrotööstuskompleksi **töötleva tööstuse** osas hõlmab riiklik tellimus tähtsamate toodanguliikide — margariini, lastetoidu, toidukalasaaduste, jahu, tangu, makarontoodete, tee, puuvillakiu, linakiu ja toornaha hankimise väljapoole agrotööstuskompleksi minevate hangete mahus, peensuskru ja taimeõli osas aga tootmise täismahus.

Liha ja lihasaaduste, piima ja piimasaaduste, munade ja munasaaduste, kartuli, köögivilja, kõrvitsaliste, puuvilja ja marjade, lauaviinamarjade, kuivatatud puuvilja, tsitrusviljade, jõusööda ja heina **üleliidulisse fondi hankimise** riikliku tellimuse kehtestavad liiduvabariikide ministrite nõukogud. Oblastilise jaotusega liiduvabariikide ministrite nõukogud teatavad selle tellimuse autonoomsete vabariikide ministrite nõukogudele ning kraide ja oblastite rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteedele.

Liiduvabariikide ministrite nõukogud kehtestavad vabariigi vajaduste rahuldamiseks nimetatud saaduste vabariiklikesse fondidesse hankimise riikliku tellimuse.

Võttes arvesse, et agrotööstuskompleks koosneb paljudest eriharudest, võib NSVL Agrotööstuskomitee kooskõlastatult NSVL Plaanikomiteega erandina välja töötada riikliku tellimuse koostise selle kompleksi põllumajandussaaduste ja töötleva tööstuse toodete eri liikide osas.

Metsamajanduse osas nähakse riiklikus tellimuses ette riikliku tähtsusega metsades tähtsamate metsakorraldus- ja metsataastamistöde mahud.

Mittetoidukaupade (tarbekaupade) osas kehtestatakse riiklik tellimus kõikide rahvamajandusharude ettevõtetele (välja arvatud NSVL Kerge-tööstusministeeriumi süsteemi ettevõteted) 1989. ja 1990. aastaks nende tootmise täismahus ja jaehindades. Tellimuse koostises tuuakse eraldi välja mõned erilise sotsiaalse tähtsusega kaubaliigid ning tehniliselt komplitseeritud püsikaubad grupinomenklatuuri järgi.

Tarbekaupade sortimendi määravad ettevõtted kindlaks iseseisvalt hulgilaatade tulemuste põhjal ning vastavalt kaubandusorganisatsioonidega sõlmitud lepingutele, samuti liiduvabariikide ministrite nõukogude ja kohalike organite ettepanekuid arvestades.

NSVL Kergetööstusministeeriumi süsteemi ettevõtetele kehtestatakse riiklik tellimus lastele, noortele ja vanemaealistele isikutele ettenähtud kaupade hankimiseks tähtsamate nomenklatuurigruppide järgi ning töörõivaste ja eriotstarbelise toodangu hankimiseks.

Kergetööstuskaupade tootmise üldmaht jaehindades ning tähtsamate toodete valmistamise üldmaht naturaälväljenduses tehakse ministeeriumi ettevõtetele teatavaks kontrollarvude hulgas. Lähtudes nendest näitajatest, töötavad ettevõtted iseseisvalt hulgilaatade tulemuste põhjal ja tarbijatega sõlmitud lepingute alusel välja ning kinnitavad kaupade tootmise plaanid ja nende sortimendi, arvestades kehtestatud riiklikku tellimust ning liiduvabariikide ministrite nõukogude ja kohalike organite ettepanekuid.

Elanikele osutatavate tasuliste teenuste realiseerimise riiklik tellimus kehtestatakse NSV Liidu ministeeriumidele ja keskasutustele ning liiduvabariikide ministrite nõukogudele nende teenuste üldmahu ulatuses. Riikliku tellimuse väljatöötamisel arvestatakse kohalike organite ettepanekuid.

Riikliku kaubanduse jaekaubakäibe mahu riiklik tellimus kehtestatakse liiduvabariikide ministrite nõukogudele ning NSVL Kaitseministeeriumi Kaubanduse Peavalitsusele. Riikliku ja kooperatiivkaubanduse jaekaubakäibe üldmaht tehakse liiduvabariikide ministrite nõukogudele teatavaks kontrollarvude hulgas.

Kapitaalehituses kehtestatakse riiklik tellimus tellijatele ja töövõtjatele tähtsamate tootmisvõimsuste käikuandmiseks riiklike tsentraliseeritud kapitaal mahutustega, samuti ettevõtete, kohalike rahvasaadikute nõukogude ning ministeeriumide ja keskasutuste ettepanekute alusel nende vahendite ja muude finantseerimisallikatega.

NSV Liidu majandusliku ja sotsiaalse arengu 1989. ja 1990. aasta riiklikesse plaanidesse võetakse nende ehituste loetelu, kus rajatakse tootmisvõimsusi riikliku tellimuse alusel. Selles loetelus nähakse eelkõige ette rahvamajandusliku, harukondadevahelise ja regionaalse tähtsusega ehitused ja objektid, mille eesmärgiks on kiirendada teaduse ja tehnika progressi ja struktuuri ümberkorraldust rahvamajanduses. Ehituste loetelu tehakse teatavaks NSVL Ehituskomiteele, NSV Liidu ministeeriumidele ja keskasutustele ning liiduvabariikide ministrite nõukogudele ja investeerimisprotsessis osalevatele tellijatele ja töövõtjatele.

Ehitusorganisatsioonidele kontrollarvudes teatatavate töövõtu ehitus- ja montaažitööde üldmahus tuuakse eraldi välja nimetatud loetelusse võetud tootmisotstarbeliste ehituste töömahud. Loetelusse võetud konkreetsete ehituste ehitus- ja montaažitööde mahud tuleb ette näha ranges vastavuses ehituse kestusnormidega.

Eriehitusorganisatsioonid on kohustatud töövõtutööde plaanide koostamisel esmajärjekorras nägema neis ette tootmisvõimsuste rajamise ja objektide ehitamise tööde mahud, mis on kindlaks määratud riiklikus tellimuses. Ehituskompleksi koosseisu kuuluvate ministeeriumide üldehitus- ja eriehitusorganisatsioonide vahel tekkivaid lahkarvamusi neil objektidel tehtavate töödega seotud küsimustes arutavad ja lahendavad vastavad ministeeriumid ning NSVL Ehituskomitee, ehituskompleksi mittekuuluvate ehitusministeeriumide ja -keskasutuste osas aga NSVL Plaanikomitee.

Riiklik tellimus kehtestatakse tellijatele ja töövõtjatele sotsiaalsfääri materiaalse baasi objektide (elamute, koolieelsete asutuste, koolide, haiglate, ambulatooriumide ja polikliinikute ning muude objektide) käikuandmiseks riiklike tsentraliseeritud kapitaal mahutustega, samuti ettevõtete, kohalike rahvasaadikute nõukogude ning ministeeriumide ja keskasutuste ettepanekute alusel nende vahendite ja muude finantseerimisallikatega.

Näitajad, mis iseloomustavad sotsiaalsfääri materiaalse baasi arendamist kõigi finantseerimisallikatega, kajastuvad tellijatele teatavakstehtud kontrollarvude hulgas.

Lähtudes kõigi finantseerimisallikatega sotsiaal- ja kultuurisfääri objektide käikuandmise üldmahu kontrollarvudest, mille teeb teatavaks NSVL Plaanikomitee, ning arvestades ettevõtete (koondiste), ehitus- ja montaažiorganisatsioonide ja kohalike rahvasaadikute nõukogude ettepanekuid, töötavad liiduvabariikide ministrite nõukogud koos tellijaks olevate NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutustega, kelle ettevõtted asuvad vabariigi territooriumil, kooskõlastatult ehitus- ja montaažitöid tegevate ministeeriumide ja keskasutustega välja ja kinnitavad liiduvabariigi majandusliku ja sotsiaalse arengu kompleksplaanis elamute ja sotsiaalobjektide käikuandmise koondplaanid (tuues eraldi välja riikliku tellimuse), juhindudes NSV Liidu Ministrite Nõukogu 10. aprilli 1987. a. määruses nr. 431 ettenähtud ülesannetest.

Nimetatud koondplaanide ülesanded, sealhulgas riikliku tellimuse, teevad tellijaks ja töövõtjaks olevad NSV Liidu ministeeriumid ja keskasutused teatavaks alluvatele ettevõtetele.

Ehitusorganisatsioonid kujundavad 1989. aastal vähemalt 10 protsenti, 1990. aastal aga vähemalt 25 protsenti oma tootmisprogrammist tellijatega sõlmitud otselepingute alusel.

NSVL Ehitusmaterjalitööstuse Ministeeriumi ettevõtetele nähakse riiklikus tellimuses ette tsemendi-, asbesttsemendi ja asbestitööstuse toodangu põhiliikide ning tehnilise klaasi hankimine.

Liiduvabariikide ministrite nõukogudele kehtestavad NSVL Plaanikomitee ja NSVL Varustuskomitee üleliiduliste vajaduste (eksport, jaekaubandus, reservid, eri- ja muud vajadused) rahuldamiseks ning vabariikidevaheliste hangete tagamiseks igaks aastaks kindlad riiklikud tellimused toodangu hankimiseks üleliidulisse fondi vabariikidele kinnistatud ehitusmaterjalinomenklatuuri alusel.

Transpordi ja side kompleksi osas nähakse riiklikus tellimuses ette:

NSV Teedeministeeriumile — veoste raudteeveo maht kehtestatud nomenklatuurigruppide summas ja raudteetranspordi reisijatekäive;

NSVL Merelaevanduse Ministeeriumile — veoste Kaug-Põhja piirkondadesse ja nendega võrdsustatud paikkondadesse kabotaaživeo maht. Veoste ja reisijate meretranspordi välisvedudest saadavad tulud, millest arvatakse maha kulud välisvaluutas, määratakse kindlaks kontrollarvudes.

NSVL Tsiiviillennunduse Ministeeriumile — õhustranspordi reisijatekäive;

NSVL Sideministeeriumile ja liiduvabariikide ministrite nõukogudele — põhitelefoniparaatide arvu ja linnadevaheliste telefonikanalite (kaasa arvatud optilise sidekaabli kasutamine) pikkuse juurdekasv.

Teaduse ja tehnika arendamise osas nähakse NSV Liidu ministeeriumidele ja keskasutustele, liiduvabariikide ministrite nõukogudele ja harukondadevahelistele riiklikele koondistele kontrollarvude hulgas ette tööde mahud teadusuuringute peasuundades riiklike teaduslik-tehniliste programmide, harukondadevaheliste teaduslik-tehniliste komplekside põhitööde ja VMN-i liikmesriikide teaduse ja tehnika progressi kompleksprogrammi ülesannete realiseerimiseks, samuti rahvamajandusharude teaduse ja tehnika progressi üldistavad põhinäitajad.

Riiklikku tellimusse võetakse riiklike teaduslik-tehniliste programmide ja harukondadevaheliste teaduslik-tehniliste komplekside põhitööde realiseerimise ning VMN-i liikmesriikide teaduse ja tehnika progressi kompleksprogrammi ülesannete täitmise tähtsamad etapid. Nende tööde konkreetse sisu määrab kindlaks NSVL Riiklik Teadus- ja Tehnikakomitee NSVL Teaduste Akadeemia, NSV Liidu ministeeriumide ja keskasutuste, liiduvabariikide ministrite nõukogude ning harukondadevaheliste riiklike koondiste osavõtul.

Välismaa¹andussidemete osas kehtestatakse NSV Liidu ministeeriumidele ja keskasutustele, liiduvabariikide ministrite nõukogudele ja harukondadevahelistele riiklikele koondistele kontrollarvudes valuutatulem, sealhulgas ülekanderublades, vabalt konverteeritavas valuutas ja nende riikide valuutas, kellega tehakse arveldusi kliiringu alusel.

Tähtsamate toodanguliikide hankimist VMN-i liikmesriikidesse, samuti valitsustevaheliste kokkulepete alusel arvestatakse riiklike tellimuste konkreetsete mahude ja tarbimislimitide kindlaksmääramisel eriharudele. Lisaks sellele võetakse riiklikku tellimusse tähtsamate objektide ehitamine välismaal.

Riiklikku tellimusse võtmata toodangu hankimise VMN-i liikmesriikidesse, valitsustevaheliste kokkulepete alusel ja tähtsamate objektide ehitamiseks välismaal näevad ette NSVL Plaanikomitee, NSVL Varustuskomitee, NSV Liidu ministeeriumid ja keskasutused ning liiduvabariikide ministrite nõukogud toodangu jaotamise bilanssides ja plaanides.

Liiduvabariikide ministrite nõukogud kehtestavad toodangu hankimise (tööde tegemise, teenuste osutamise) riiklikud tellimused, juhindudes käesolevast määrustikust, ning teevad need teatavaks vabariikliku majanduse ettevõtetele liiduvabariikide ministeeriumide ja keskasutuste kaudu.

IV. Poolte vahetamine riiklike tellimuste jaotamise ja täitmise protsessis

Toodangu hankimise (tööde tegemise, teenuste osutamise) riiklike tellimuste jaotamine ning õigeaegne ja kvaliteetne täitmine tagatakse majanduslikku huvi kindlustavate abinõude süsteemiga, poolte vastastikuse vastutusega ning õiguslike garantiidega vastavalt NSV Liidu seaduste «Riikliku ettevõtte (koondise) kohta» ja «Kooperatsiooni kohta NSV Liidus», toodangu (kaupade) hankimise põhimäärustele ja muudele seadusandlusaktidele.

Ministeeriumid, keskasutused ja harukondadevahelised riiklikud koondised vastutavad meie maa majandusliku ja sotsiaalse arengu riiklikus plaanis ettenähtud riiklike tellimuste jaotamisel ettevõtete vahel:

ettevõtete varustamise eest tähtsamate materiaal-tehniliste ressursside ning ehitus- ja montaaži- ja töövõtutööde limitidega;

toodangu turustamise ja majanduslepingute õigeaegse sõlmimise küsimuste lahendamise eest.

Kui tarbija loobub riiklikku tellimusse võetud toodangust (töödest, teenustest) ja kui seda toodangut ei ole võimalik realiseerida teistele tarbijatele, teeb NSV Liidu ministeerium, keskasutus või harukondadevaheline riiklik koondis kooskõlastatult NSVL Plaanikomitee ja NSVL Varustuskomiteega riiklikus tellimuses vastavad täpsustused. Vabariikliku majanduse osas teeb riiklikus tellimuses nimetatud põhjustel täpsustusi liiduvabariigi ministeerium või keskasutus kooskõlastatult vabariigi plaanikomitee ja varustuskomiteega.

Kui ministeeriumide ja keskasutuste ettepanekul riikliku tellimuse muutmise tekitab vastava ettevõtte materiaalset kahju, hüvitatakse ettevõttele vastavate ministeeriumide ja keskasutuste tsentraliseeritud fondidest ja reservidest. Neil juhtudel, kui riiklikku tellimust muudetakse NSVL Plaanikomitee, NSVL Varustuskomitee või liiduvabariikide ministrite nõukogude ettepanekul, hüvitatakse kahjusumma liidu või vabariigi eelarvest.

Riikliku tellimuse saanud ettevõtted on kohustatud:

võtma riikliku tellimuse oma plaani, sõlmima täies vastavuses riikliku tellimuse mahuga tarbijatega majanduslepingud, milles konkretiseeritakse toodangu (tööde, teenuste) nomenklatuuri, sortimenti ja kvaliteeti, tellimuste täitmise tähtaegu ja muid tingimusi vastavalt kehtivale seadusandlusele;

tagama toodangu hankimise (tööde tegemise, teenuste osutamise) riikliku tellimuse õigeaegse ja kvaliteetse täitmise ranges vastavuses sõlmitud lepingutega;

nägema ette riikliku tellimuse täitmiseks vajalike tootmisvõimsuste arendamise nii tsentraliseeritud kui ka oma- ja laenuvahenditega;

kindlustama riikliku tellimuse alusel toodangu valmistamise (tööde tegemise, teenuste osutamise) materiaal-tehniliste ressurssidega, mida saadakse nii eraldatud limiitide ja fondide alusel kui ka soetatakse hulgikaubanduse korras ning hankijaettevõtete ja sõlmitavate otsesidemete kaudu.

Ettevõtete huvi riikliku tellimuse vastuvõtmise ja täitmise vastu tagab täieliku isemajandamise ja enesefinantseerimise tingimustes toimivate majandushoobade ja -stiimulite süsteem ning mitmed lisasoodustused.

Töötlevate tööstusharude ettevõtted, kellele anti riiklik tellimus tootmistehnilise otstarbega toodangu (välja arvatud eriotstarbeline toodang) hankimiseks, ning töövõtu ehitus- ja montaažiorganisatsioonid, kes rajavad riikliku tellimuse alusel tootmisvõimsusi, saavad õiguse kasutada majanduslikke lisasoodustusi kasumist (tulust) riigieelarvesse tehtavate maksete osas. Eelarvesse tehtavaid sissemaksid vähendatakse selliselt, et tagada ettevõtete käsutusse jääva kasumi suurenemine kuni 10 protsenti (ettevõtetele, kes kasutavad tulu normatiivsel jaotusel rajanevat isemajandamisvormi, moodustab see kuni 3 protsenti isemajandamistulust) olenevalt riikliku tellimuse osatähtsusest toodangu valmistamise (tööde tegemise, teenuste osutamise) üldmahus rahalises väljenduses. Ergutamise korra ja ergutustasu suuruse kindlaksmääramise skaala kehtestab ministeeriumidele ja keskasutustele NSVL Rahandusministeerium koos NSVL Plaanikomiteega.

Nimetatud soodustust ei rakendata tööstusettevõtete suhtes, kes ei ole täitnud riiklikus tellimuses ettenähtud toodangu hankimise lepingu kohustusi, ning ehitus- ja montaažiorganisatsioonide suhtes, kes ei ole pidanud kinni töövõtulepingutes ettenähtud tööde tegemise mahtudest ja tähtaegadest ning riiklikus tellimuses ettenähtud tootmisvõimsuste käikuandmise tähtaegadest.

Võttes arvesse, et agrokombinaatidele, agrofirmadele, muudele agrotööstusüksustele ja rajoonide agrotööstuskoondistele teatavakstehtud riiklike tellimuste hulka arvatava toodangu hankimise lepinguid sõlmitakse kolhooside, sovhooside ja muude põllumajandusettevõtete vabatahtlikel alustel, rakendavad nimetatud koondised, kombinaadid ja muud üksused abinõusid hangete stimuleerimiseks kokkuostuhindade ja nende hinnalisandite kehtiva süsteemi, toodangu garanteeritud turustuse tagamise, materiaal-tehniliste ressursside ja töövõtutööde limiitide eraldamise ning muude majandushoobade abil.

Kütuse- ja toormetööstusharude ettevõtetele, kes on võtnud kohustuse valmistada toodangut lisaks viie aasta plaani ülesannete tasemel kehtestatud riiklikule tellimusele, nähakse ette täiendav majanduslik stimuleerimine.

Mittetoidukaupade (tarbekaupade) tootmise eest stimuleeritakse ettevõtteid eri korras.

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS

716 «Toodangu loetelu, mida ei tohi kasutada oma vajadusteks, realiseerida või vahetada NSV Liidu seaduse «Riikliku ettevõtete (koondise) kohta» paragrahvis 16 ettenähtud korras» osalise muutmise kohta

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 6. novembri 1988. a. määrusele nr. 1306 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

Eesti NSV ministriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel võtta teadmiseks ja juhendumiseks, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu 6. novembri 1988. a. määrusega nr. 1306 otsustati asendada NSV Liidu Ministrite Nõukogu 26. juuli 1988. a. määrusega nr. 898 (Eesti NSV Ministrite Nõukogu 8. augusti 1988. a. määrus nr. 385) kinnitatud «Toodangu loetelus, mida ei tohi kasutada oma vajadusteks, realiseerida ja vahetada NSV Liidu seaduse «Riikliku ettevõtte (koondise) kohta» paragrahvis 16 ettenähtud korras» sõnad «riiklikesse ressurssidesse varutud teravili» sõnadega «riiklike ressursside teravili ja selle töötlemise saadused».

Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimehe esimene asetäitja **G. TÕNSPOEG**
Eesti NSV Ministrite Nõukogu asjadevalitseja **E. MATT**

Tallinn, Toompea, 11. novembril 1988. Nr. 548.

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS

717 Eesti NSV valitsuse otsuste kehtetuks tunnistamise kohta valuutaeraldiste ja mõnedes muudes välismajandustegevuse küsimustes

Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. augusti 1988. a. määrusele nr. 964 Eesti NSV Ministrite Nõukogu m ä ä r a b:

1. Kinnitada Eesti NSV Ministrite Nõukogu 20. oktoobri 1978. a. korralduse nr. 550-k juurdelisatud uus sõnastus.

2. Tunnistada kehtetuks Eesti NSV valitsuse otsused vastavalt juurdelisatud loetelule.

3. Eesti NSV ministriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel, linnade ja rajoonide täitevkomiteedel võtta teadmiseks ja juhendumiseks, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. augusti 1988. a. määrusega nr. 964 on tunnistatud kehtetuks NSV Liidu Ministrite Nõukogu 22. mai 1980. a. määrusega nr. 395 kinnitatud «Üleliidulise ja vabariikliku põllumajanduskoondise üldpõhimääruse» (Eesti NSV Ministrite Nõukogu 23. juuni 1980. a. määrus nr. 433 — ENSV Teataja 1980, nr. 38, art. 567) punkti 92 kolmas lõik.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimees **B. SAUL**
Eesti NSV Ministrite Nõukogu asjadevalitseja **E. MATT**

Tallinn, Toompea, 14. novembril 1988. Nr. 550.

Kinnitatud

Eesti NSV Ministrite Nõukogu

14. novembri 1988. a. määrusega nr. 550

**Eesti NSV Ministrite Nõukogu 20. oktoobri
1978. a. korralduse nr. 550-k uus sõnastus**

«Vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 4. augusti 1988. a. määrusele nr. 964 Eesti NSV ministeeriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel, linnade ja rajoonide täitevkomiteedel võtta teadmiseks ja juhendamiseks, et on kehtestatud, et leiutiste, tööstusnäidiste, kaubamärkide, kasulike mudelite ja kauba päritolutähistuse kaitse dokumentide valdajaks olevate koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide valuutafondidesse arvatakse kõik summad välisvaluutas, mis on saadud hüvitusena välismaa juriidilistelt ja füüsilistelt isikutelt nimetatud koondiste, ettevõtete ja organisatsioonide õiguste rikkumise eest ja millest arvatakse maha välismaal vastavate asjade ettevalmistamise ja ajamisega seotud kulutused välisvaluutas.

Leiutiste ja tööstusnäidiste autoritele makstakse tasu summadest, mis on saadud välismaa juriidilistelt ja füüsilistelt isikutelt hüvitusena Nõukogude taotlejal nendele leiutistele ja tööstusnäidistele olevate õiguste rikkumise eest, tehes seda suuruses ja korras, mis on kehtiva seadusandlusega sätestatud leiutiste ja tööstusnäidiste välismaale müüdud litsentside eest.»

Kinnitatud

Eesti NSV Ministrite Nõukogu

14. novembri 1988. a. määrusega nr. 550

Eesti NSV valitsuse kehtivuse kaotanud otsuste**loetelu**

1. Eesti NSV Ministrite Nõukogu 10. juuli 1967. a. määruse nr. 287 «Patendi- ja litsentsialase töö parendamise abinõude kohta vabariigis» (ENSV Teataja 1967, nr. 31, art. 255) punkti 4 alapunkt 4.
2. Eesti NSV Ministrite Nõukogu 18. detsembri 1967. a. määruse nr. 506 «Põllumajanduse abiettevõtete edasise väljaarendamise kohta» punkti 14 alapunkt 3.
3. Eesti NSV Ministrite Nõukogu 8. oktoobri 1968. a. määruse nr. 347 «Puuriviisilise karusloomakasvatuse edasise arendamise abinõude kohta» punkti 5 alapunkt 2.
4. Eesti NSV Ministrite Nõukogu 18. märtsi 1970. a. korraldus nr. 140-k.
5. Eesti NSV Ministrite Nõukogu 13. detsembri 1977. a. korraldus nr. 644-k.

6. Eesti NSV Ministrite Nõukogu 24. veebruari 1981. a. määruse nr. 109 «Kohalikust toorainest ja jäätmetest tarbekaupade tootmise edasiarendamise abinõude kohta Eesti NSV vabariiklike ministeeriumide ja keskasutuste ning ETKVL-i ettevõtetes» (ENSV Teataja 1981, nr. 15, art. 216) punkti 6 alapunkt 5.

7. Eesti NSV Ministrite Nõukogu 16. novembri 1984. a. määruse nr. 576 «Eesti NSV-s majanduseksperimenti korraldamise kohta kerge-tööstuskaupade tootmise ja realiseerimise juhtimise kompleksel täiustamisel» punkti 1 alapunkti 17 kolmas, neljas ja kuues lõik.

8. Eesti NSV Ministrite Nõukogu 28. mai 1986. a. korralduse nr. 234-k punkti 6 alapunkt 3.

9. Eesti NSV Ministrite Nõukogu 4. novembri 1986. a. määruse nr. 568 «Kujutava kunsti tootmis- ja materiaal-tehnilise baasi tugevdamise abinõude kohta» (ENSV Teataja 1987, nr. 1, art. 11) punkti 2 alapunkt 6.

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS

718 «Eesti NSV Teaduste Akadeemia põhikirja» kohta

Eesti NSV Teaduste Akadeemia volituste laiendamiseks põhikirja vastuvõtmisel Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

Nõustuda Eesti NSV Teaduste Akadeemia ettepanekuga tunnistada kehtetuks Eesti NSV Ministrite Nõukogu 17. mai 1985. a. määruse nr. 295 ««Eesti NSV Teaduste Akadeemia põhikirja» kinnitamise kohta» (ENSV Teataja 1985, nr. 24, art. 412) punkt 1.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimees **B. SAUL**

Eesti NSV Ministrite Nõukogu asjadevalitseja **E. MATT**

Tallinn, Toompea, 14. novembril 1983. Nr. 551.

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS

719 Sm. L. Kasper nime tamise kohta

Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

Nimetada sm. Liina Hermanni t. Kasper Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimehe asetäitja abiks.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimees **B. SAUL**

Eesti NSV Ministrite Nõukogu asjadevalitseja **E. MATT**

Tallinn, Toompea, 15. novembril 1983. Nr. 552.

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS

720 Eesti NSV valitsuse otsuste muutmise ja kehtetuks tunnistamise kohta transpordivahendimaksu küsimustes

Seoses NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 21. märtsi 1988. a. seadlusega «Transpordivahendite ning muude liikurmasinate ja -mehhanismide omanike maksustamisest» Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Sõnastada Eesti NSV Ministrite Nõukogu 27. aprilli 1981. a. määruse nr. 266 «Kohalike maksude kohta» (ENSV Teataja 1981, nr. 16, art. 240) punkti 1 alapunkt 2 järgmiselt:

«2) transpordivahendimaksust:

kodanikud — neile kuuluvate mootorsaanide ja mootorpaatide (kaatrite, jahtide) osas.»

2. Tunnistada kehtetuks Eesti NSV Ministrite Nõukogu 30. novembri 1982. a. määrus nr. 669 «Eesti NSV Ministrite Nõukogu 27. aprilli 1981. a. määruse nr. 266 täiendamise kohta» (ENSV Teataja 1982, nr. 45, art. 683).

3. Kehtestada käesolev määrus 1. jaanuarist 1989. a.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimees B. SAUL

Eesti NSV Ministrite Nõukogu asjadevalitseja E. MATT

Tallinn, Toompea, 15. novembril 1988. Nr. 554.

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS

721 Eesti NSV Ministrite Nõukogu Presiidiumi koosseisu kohta

Vastavalt Eesti NSV seaduse «Eesti NSV Ministrite Nõukogu kohta» paragrahvile 17 Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Kehtestada, et Eesti NSV Ministrite Nõukogu alatise organina teutseb Eesti NSV Ministrite Nõukogu Presiidium järgmises koosseisus: Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimees sm. I. Toome, Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimehe esimesed asetäitjad sm-d A. Soidla ja G. Tõnspoe, Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimehe asetäitjad sm-d R. Otsason, P. Palu, V. Rajevski, V. Veskiväli, Eesti NSV rahandusminister sm. E. Mändmaa, ENSV Riikliku Materiaal-Tehnilise Varustuse Komitee esimees sm. E. Toots, ENSV Riikliku Kütuse- ja Energeetikakomitee esimees sm. R. Šeremeta, Eesti NSV Ministrite Nõukogu asjadevalitseja sm. E. Matt.

2. Tunnistada kehtetuks Eesti NSV Ministrite Nõukogu 2. aprilli 1985. a. määruse nr. 186 (ENSV Teataja 1985, nr. 12, art. 226) punkt 1.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu

Tallinn, Toompea, 21. novembril 1988. Nr. 558.

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS

722 Sm. G. Urbi kohta

Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

Nimetada sm. Genaadi Vladimiri p. Urb Vabariikliku Isemajandava Väliskaubanduskoondise «Estimpeks» peadirektori asetäitjaks ning kinnitada ta nimetatud koondise juhatase ja direktorite nõukogu liikmeks.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimees I. TOOME

Eesti NSV Ministrite Nõukogu asjadevalitseja E. MATT

Tallinn, Toompea, 21. novembril 1988. Nr. 560.

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS

723 Eesti NSV Ministrite Nõukogu 17. mai 1954. a. määruse nr. 228 kehtetuks tunnistamise kohta

Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

Nõustuda Valga Rajooni Täitevkomitee ettepanekuga, mis on kooskõlastatud ENSV Elamu- ja Kommunaalmajanduse Ministeeriumiga, ja tunnistada kehtetuks Eesti NSV Ministrite Nõukogu 17. mai 1954. a. määrus nr. 228 «Otepää linnas natsionaliseeritud majade nimestiku täiendamise kohta».

Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimees I. TOOME

Eesti NSV Ministrite Nõukogu asjadevalitseja E. MATT

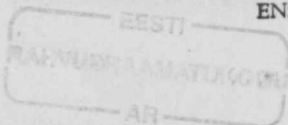
Tallinn, Toompea, 22. novembril 1988. Nr. 563.

INDEKS 78280

Väljaandja: Eesti NSV Ministrite Nõukogu Asjadevalitsus.

Trükkida antud 12. 12. 1988. Trükipoognaid 1,5. Arvestuspoognaid 1,8. Tellimuse nr. 1829.

ENSV MN Asjadevalitsuse Trükikoda, Tallinn.

Reamatupalat

89-69a

18.01.89.